

DESNO NEMŠKO KRILLO SE JE PRIČELO UMIKATI.

ARMADNO POVELJE AVSTRIJSKEGA NADVOJVODE FRIDERIKA.

Iz Berlina se poroča, da ni še padla odločitev na desnem krilu nemške armade. -- Glasom nemških poročil prodirajo Nemci v centru in ob reki Maas, -- počasi sicer, a vstrajno. -- Nasprotno pa zatrjujejo tudi Francozi, da je položaj zanje ugoden ter da so zavzeli Seicheprey, ki leži 15 milj od Toula. -- Iz Petrograda se poroča, da ima zaznamovati armada generala Rennenkampa veliko uspehov v veliki bitki proti Nemcem. -- Avstrijski viri pravijo, da je vpad Rusov v Ogrsko brez pomena, ker je ta armada ločena od ostalih.

Avstrija, Nemčija in Rusija.
London, Anglija, 30. sept. — V Berlinu je dospela danes sledeča brzojavka: — Avstrijski so vrgli tiste ruske kolone, ki so na par mestih prekorale Karpate, po hudih bojih nazaj. V tem oziru so torej nadaljne ruske operacije brez vsakega pomena. Rusi so nameravali naščuvati Madžare proti Avstriji, kar se jim pa ni posrežilo. Sovražnik je odšel z obeh bregov Visle.

Dnevno povelje nadvojvode Friderika.
Dunaj, Avstrija, 30. sept. — Vrhovni poveljnik avstro-ogrsko armade, nadvojvoda Friderik, je izdal danes sledeče armadno povelje: — Položaj Nemcev in Avstrije je še dosti ugoden. Če smo premagali sovražnika pri Krasniku in Tannenbergu, ga bomo tudi sedaj. Nemška armada je brez posebnih težav vdrla v Francijo. Na Balkanu se bojujemo v sovražniškem ozemlju. Srbi so se začeli umikati. Borili se bomo do konca, ker nam je zmaga zagotovljena. Ta proklamacija se mora prebrati vsem častnikom in moštvu. — Nadvojvoda Friderik.

Bitka pri Njemenu.
London, Anglija, 30. sept. — Neki tukajšnji brzojavni agenturi se poroča: — Pri Grodnu se bje že več dni vroča bitka med armadama nemškega generala Hindenberga in ruskega generala Rennenkampa. Nasproti si stojijo osem armadnih zborov. Rusi dobivajo iz Vilne neprestano ojačenja.

Boji pri Suvalki.
Berlin, Nemčija, 30. sept. — Nemški veliki generalni štab je izdal danes o operacijah Hindenbergove armade poročilo, ki se glasi: — V guberniji Suvalki so nas Rusi večkrat napadli, toda vedno brez uspeha. Naša težka artilerija je zopet začela obstreljevati trdnjavo Osovec.

Rusi v Karpatih.
London, Anglija, 30. sept. — Z Dunaja naznanjajo, da so se avstrijske čete pri Krakovu zopet zvezale z nemškimi armadnimi zbori. To se je še pravčasno zgodilo, ker se Rusi nahajajo samo 60 milj zapadno od Krakova. V Sleziji se bo vnela velika bitka, ki bo skorajgotovo odločilna. Okolica Krakova je tako močvirnata, da so morali Nemci naložiti na železniške vozove svoje težke kanone, če so jih hoteli ekspeditirati naprej. Poročila iz Budimpešte se glase, da se nahaja na Ogrskem noben ruski vojak. Vse gorske prelaze v Karpatih so zasedli Avstrijski.

Rusi obkolili del avstrijske armade.
London, Anglija, 30. sept. — Dopisnik je sporočil iz Rima Central News Company: — Ruski poslanik je izjavil, da so Rusi obkolili pri Douklu bežečo avstrijsko armado. Zaplenili so veliko topov, municije in provianta.

Avstrijsko brodogradnja.
Rim, Italija, 30. sept. — Kot se

dovje na veliko bitko, ki se bo vnela, če bodo začele obstreljevati angleške in francoske bojne ladje Pulj.

Glavno mesto Galicije pod rusko upravo.
Petrograd, Rusija, 30. sept. — Ko so ustoličili grofa Bobrinskega kot ruskega guvernerja vzhodne Galicije, so bili navzoči državni uradniki, sodniki, škofi in rabini. Guvernerju je izročil mestne ključke župan Rutowski in mu rekel v poljskem jeziku sledeče: — Veliko smo pripomogli k temu, da so avstrijske čete zapustile Lvov, ne da bi oddale enega strela. Naša zasluga je tudi, da se ni vršil pri mestu nikak boj. Ruske čete smo pristržno sprejeli.

Grof Bobrinski mu je odgovoril v ruskem jeziku. Ko se je župan zahvalil, mu je rekel, da so v vzhodni Galiciji in mestu Lvovu že pred davnim časom stanovali Rusi. Proti koncu govora je naročil, da se morajo zaenkrat vsa ruska in poljska društva v vzhodni Galiciji razpustiti.

Prodiranje v Sleziji.
London, Anglija, 30. sept. — Ruski generalni štab naznanja, da se bo v kratkem začelo prodiranje ruskih armad v Slezijo in Poznanjsko. Zaenkrat čakajo Rusi samo pada trdnjave Przemysl, katero pa Avstriji hrabro branijo. Avstrijsko-nemška črta se razprostira od Galicije skozi Rusko-Poljsko do trdnjave Thorn.

Obstreljevanje Windau-a.
London, Anglija, 30. sept. — Nemške bojne ladje so zopet začele obstreljevati rusko pristanišče Windau. Ljudje so videli na morju osemnajst torpednih čolnov in eno križarko.

Nemci prodirajo počasi ob Maas.
Berlin, Nemčija, 30. sept. — V današnji oficijelni izjavi vojnega ministra se glasi, da se boji na desnem krilu nadaljujejo ter da se je vrglo zavezništvo na celi črti nazaj. Nadalje se glasi v poročilu, da napredujejo Nemci v centru in na levici, posebno pa ob reki Maas.

(To oficijelno poročilo stoji v direktnem protislovju s francoskimi in angleškimi poročili, da sta armadi generalov Kluck in Boehm obkoljeni. Komu naj se vrjame, se je težko odločiti. Dejstvo pa je, da Nemci ne zmagujejo tako kot poročajo. Opm. ur.)
V glavnem stanu se je objavilo sledeče poročilo: "Na našem desnem krilu so se povsod vršili boji, a odločilnega se ni pripetilo ničesar. V centru je vse mirno. Francozi so obnovili prodiranje v bližini Verduna in Toul."

Francozi so odbili nemški naskok na Tracy-le-Mont.
Paris, Francija, 30. sept. — Glasom danes popoldne objavljene oficijelnega poročila francoskega vojnega ministrstva se razvijajo operacije zaveznikov za obkoljenje desnega nemškega krila. Nemški naskok na Tracy-le-Mont se je odbilo.

Poročilo se glasi:
Na našem levem krilu severno od Somme, se razvija boj zelo hitro, vedno bolj proti severu. Med rekama Oise in Aisne je sovražnik vpriporil naskok na Tracy-le-

V centru je primeroma mirno na celi fronti, ki se razteza od Rheims pa do reke Maas. Med Argonami in reko Maas smo nekoliko napredovali.

V Woever distriktu so se vršili težki boji. Naše čete so na nekaterih mestih napredovale, posebno istočno od St. Mihiel.

Na našem desnem krilu, v Lotaringiji in Vogezih, ni poročati ničesar novega.
Tako oficijelno poročilo. Številne izpremembe nemških operacij otežkočajo prorokovanja vojaških izvedencev. Vse, kar je posneti iz predležih informacij, je to, da se Nemcem še do sedaj ni posrežilo pretrgati francosko bojno črto.

Ker manjka resničnih poročil, se pojavljajo seveda številne govornice, katerih si pa nihče ne upa približati tudi ako so resnične. Tudi pri razlagah mora biti človek previden kot je razvidno iz številnih praznih mest v francoskih listih.

Splošni položaj za Francoze za dovolj.

Paris, Francija, 30. sept. — Po enajsti uri zvečer je izišlo sledeče oficijelno poročilo: "Splošna situacija je zadovoljiva. Posebne izpremembe se na fronti niso završile, izvzemši v Woever distriktu, kjer smo zasedli Seicheprey ter si izsilili po: na višine pri Rupt de Mad."

Novi topovi za Nemce.
Kodanj, Dansko, 30. sept. — Potihiki, ki so dospeli senkaj iz Kiela, poročajo, da bo kmalu cela nemška mornarica pripravljena za boj. Glasi se, da se je postavilo na nemške dreadnoughte in druge bojne ladje najnovejše. Kruppove kanone, katere se je preiskovalo zadnje dve leti. V kielskem kanalu leži baje vse polno bojnih ladij.

Vihar v Severnem morju.
London, Anglija, 30. sept. — Kodanjski poročevalci "Daily Mail" poročajo, da divja strašen vihar, kot ga ne pomnijo ljudje, v Severnem morju in na Danskem ter nadalje ob celi nemški obali. V poročilu se glasi nadalje, da je povzročena škoda velika ter da se je odpovedalo vse manevre nemškega zračnega brodogradnja v bližini Kiela. Telefonično poročilo iz zapadnega dela Juetlanda pravi, da se je našlo v ponedeljek severno od Esbjerg na morški o: lali številna trupla nemških mornarjev v polni uniformi.
Kabelska zveza med Nemčijo in Švedsko je radi viharja baje od večeraj pretrgana.

Nemško-danski kabel se je odtrgal.
Kodanj, Dansko, 30. sept. — Kabelska zveza z Nemčijo je od ponedeljka pretrgana. Danes se je tukaj ugotovilo, da ni dobila Nemčija že teden dni nobene inozemske pošte.

Vlada je prevzela dobavo pšenice.
Haag, Nizozemska, 30. sept. — Nizozemska vlada bo sestavila inventar vseh zalog pšenice in moke v deželi. Vlada bo nadalje dobavljala potrebno pšenico vsem mlinom, ki se izjavijo, da so zadostno zaloge.

Obstreljevanje Antwerpena.

London, Anglija, 30. sept. — Z vsako uro je bolj razvidno, da hočejo Nemci na vsak način zavzeti Antwerpen. Poročilo na "Central News" danes zvečer pravi, da so napravili veliki nemški oblegalni topovi veliko škodo v fortu Waelhem, katerega se obstreljuje že dva dni in da je zletelo ob 3. uri popoldne v zrak skladišče za smodnik. Predno je dospelo to poročilo, je objavilo belgijsko vojno ministrstvo, da je obstreljevanje pojenjalo.

Dopisnik "Daily Mail" v Rotterdamu pravi, da vrejo v Belgijo vedno sveže nemške čete.
Neko drugo poročilo iz Antwerpena pravi, da je posadka v Antwerpenu na različnih mestih vpriporila izpad ter vrgla Nemce nazaj.

Glasi se tudi, da je kakih 150 tisoč mož zapletenih v obupen boj na črti Tirlmont do Aersheot. Dokler se ne odloči ta bitka, se ne more reči nič gotovega o usodi Antwerpena. Na vsak način pa je mesto dobro preskrbljeno z živili ter se bo hrabro branilo.

Posadka je vprisorela izpade.

Antwerpen, Belgija, 30. sept. — V oficijelnem poročilu belgijskega generalnega štaba se glasi: "Močno obstreljevanje fortov Waelhem, Wavre in St. Catharine od strani Nemcev se je nadaljevalo celo noč ter je ob osmi uri zjutraj nekoliko pojenjalo. Napadalcem se ni posrežilo stati izvan boja topove v fortih ali pa prestrašiti posadko fortov. Na nobeni točki ni nastopila nemška infanterija proti naši obrambni črti. Le na enem mestu, pri fortih Liesele in Bredonk so skušali Nemci prodreti naprej, vendar pa se jih je sprejelo s tako točo krogelj, da so se v neredu umaknili. Nemci so izgubili veliko ljudi ter niso obnovili naskoka."

Holandci so baje zelo razburjeni, ker se ustavlja njih parnike.
Berlin, Nemčija, 30. sept. — Nemška vlada izjavlja, da je holandska vlada zelo razburjena radi ustavljanja in preiskave holandskih parnikov. Angleško vlado se dolži, da krši določbe nevtalnosti, ker vleče parnike nevtalne moči v angleška in francoska pristanišča ter zaplenja poštno in druge stvari, ki so prostje glasom določb haške konference.

Razventega pa je angleški poslanik v Haagu priznal, da je bil angleški aeroplan, ki je vrgel bombo v Maastricht ter s tem istotako kršil nevtalnost.
Utisi raziskovalca Sven Hedina. Švedski raziskovalec Sven Hedina je priobčil v švedskih listih poročilo o svojih utisih, katere je dobil tekom potovanja skozi Belgijo ter del Francije, katerega so zasedle nemške čete. Hedina je pozvala nemška vlada, naj napravi to potovanje.
V poročilu pravi Sven Hedina, da so se prebivalci dotičnih distriktov vrnili domov ter da se kaj pohvalno izražajo o izvrstni disciplini nemških čet.

Položaj na daljnem Istoku.
Tokio, Japonska, 30. sept. —

objavilo, da so se japonske čete izkrcale v pristanišču Lao-che, v bližini Tsing Taus.

Japonci so takoj zasedli pristanišče ter se polastili štirih poljskih topov, katere so pustili Nemci v mestu.

Tu sem došla poročila pravijo, da so japonski avijatikji tekom zadnjih bojev pri Kiaučau zadelo z bombami neko nemško ladjo. Bombe se je vrglo iz višine 2100 čevljev. Pri napadu so bili vdeleženi trije aeroplani, dva dvokrilnika in en enokrilnik. — Krila so bila preluknjana od krogelj, a avijatikji so se srečno vrnili k japonskim postojankam.

Ameriške bojne ladje plovejo proti turškim vodam.

Washington, D. C., 30. sept. — V kolikor je znano tukaj, bo Turčija jutri izvedla razveljavljenje kapitulacij, ki so dajale vsem inozemcem v Turčiji posebne predprave pred domačini. Tajnik Bryan je objavil, da je sprejela Turčija protest Združenih držav v prijateljskem smislu, da pa je odklonila odgojenje uveljavljenja odločbe. Način, kako bo Turčija izvrševala svojo suvereniteto, se bo strogo opazovalo. Ameriška bojna ladja "Tennessee", ki se je nahajala v Falmouth, Anglija, je že odplula proti Brindisi, Italija. Križarka "North Carolina" pa se nahaja v neki postaji v bližini turškega vodovja.

Položaj v Italiji.

Rim, Italija, 30. sept. — Danes so se vršili skoraj po vsej Italiji shodi, na katerih so ljudje razpravljali o stališču, ki ga je zavzela italjska vlada. Skoraj na vseh shodih se je po hudih debatah sklenilo, da naj se toliko časa vzdrži nevtalnost, dokler ne bodo ogroženi interesi Italije. Nekatere stranke so odločno proti vojni. Zdravstveno stanje zunanjega ministra se je obrnilo nekoliko na boljše. Večraj zvečer je rekel svojim prijateljem: — Upam, da bom že vsaj še deset tednov živel. — Ta izjava se tolmači tako, da bo minister preprečil vojno, če bo živel do Božiča.

London, Anglija, 30. sept. — Iz Rima poročajo, da je neki italjski torpedni čoln naletel na mino in se potopil. Ta nepotrpna vest je dala povod govoricam, da se je potopilo veliko število italjskih križark ter da je italjska vlada zahtevala od Avstrije, da mora odstraniti iz Jadranskega morja vse mine.

Berlin, Nemčija, 30. sept. — Nemčija si nič več ne prizadeva pridobiti Italije na svojo stran, ker je prepričana, da bo lahko tudi brez nje zmagala.

Mobilizacija v Italiji.

Rim, Italija, 30. sept. — Tovarne za orožje in municijo so začele po dnevi in ponoči obratovati. Tvrde upajo že po preteku nekaj tednov izvršiti vsa naročila in bo potemtakem italjska vlada v najkrajšem času preskrbljena z najmodernejšim orožjem.

London, Anglija, 30. sept. — Iz Benetk poročajo da bo poklicala vlada meseca oktobra pod

1885, 1886 in 1888. Takoj ko bo do rezervisti pod orožjem, bo razpolagala s 1.396.000 vojaki, od katerih se nahaja 80.000 v Tripolisu. Italija ima vsega skupaj trideset armadnih zborov. — Avstrijske čete se še vedno nahajajo na meji in pridno delajo okope. Posebno dobro je zavarovan Predil in dolina reke Soče.

Rumunska.

Jutri se bo sestel rumunski kabinet, ki bo odločil, če naj začne vlada z vojno ali ne. Kralj Karol bo baje rekel ministrom, da začne vojno le pod tem pogojem, če se pridruži Rumunska Avstriji in Nemčiji. Ministrski predsednik Bratiano je rekel: — Mi ne poznamo nobenih Hohenzollereev in se nikdar ne bomo bojevali ob strani Avstrije temveč proti njej. General Avereseo je baje zapregel kralju: — Veličanstvo, če mislite delati proti volji naroda, boste Vi prva žrtvi, ki bo padla. — Kralj je dal nato generala zapreti.

Značilna prepoved.

Petrograd, Rusija, 30. sept. — Prepoved prodajanja vodke (rusko žganje) se je tudi sedaj za časa vojne vzdržala. Odkar ne pijejo kmeti toliko te pijače, se je gospodarstvo na Ruskem zelo zboljšalo. One nočne kavarne, kjer se še toči vodko, so baje čisto zapuščene.

Francoska legija tujcev.

Paris, Francija, 30. sept. — Iz Bordeauxa, kjer je sedaj provizorični sedež vlade, poročajo, da se nahajajo Giuseppe, Ricotti in Brino Garibaldi pri prvem polku legije tujcev. Prvi je nadporočnik, drugi je stotnik, tretji pa poročnik. V francosko armado je stopilo tudi veliko število italjskih zdravnikov.

Kolera v avstrijski armadi.

Paris, Francija, 30. sept. — Iz Milana poročajo, da je dovolil dunajski svet milijon kron za gradbo provizoričnih bolnišnic, v katere bodo poslali one vojake, ki so zboleli za kolero. Zadnje dni se je pojavilo zopet več novih slučajev te strašne bolezni. Zdravniki so mnenja, da so jedli vojaki preveč nezrelega sadja in so vsled tega zboleli.

Pisatelj Burčev.

Paris, Francija, 30. sept. — Pred par dnevi so sporočili sem, da je poslala ruska vlada v Sibirijo pisatelja Burčeva. Sedaj ga bodo poslali nazaj v Moskvo, kjer bo moral vstopiti kot navaden vojak v armado.

Cesar Viljem hudo bolan.

Rim, Italija, 30. septembra. — Brzojavke pravijo, da je nemški cesar nevarno zbolel. Sedaj se nahaja v nekem gradu v Suvalki. Vsa poročila o njegovi bolezni so pod strogo vladno cenzuro. Skorajgotovo ima pljučnico.

Veliko pomanjkanje v Libiji.
Washington, D. C., 29. sept. — V zelo težaven položaj so prišli valed vojne prebivalci črnske republike Librije, ki so navezani na dovoz živil iz Evrope in Amerike, ki pa je sedaj popolnoma izključena.

Položaj v Mehiki.
Carranza in Villa.

Danes vršča se konvencija konstitucionalistov bo odločila o miru ali vojni v Mehiki.

PREDLOG CARRANZE.

Konvenciji je prepustil odločitev vprašanja ali naj odstopi ali se pa bori proti Villi.

Washington, D. C., 30. sept. — Carranza bo pustil odločiti kongres konstitucionalistov, ki se sestane jutri v mehiškem glavnem mestu, ali naj se umakne v privatno življenje ali pa vodi boj proti generalu Villi. Tozadevno vest se je objavilo danes po naročilu Carranze v tukajšnji agenturi konstitucionalistov.

V svojem poročilu na agenturo pravi Carranza, da ni bil takozvani Torreón-dogovor, kojega kršenja ga dolže pristaši Ville, nikdar obvezen zanj ter da ni sam nikdar privolil v ta dogovor.

Carranza zagotavlja nadalje, da je bil vedno zagovornik predlaganih agrarnih reform ter da se je zavezal, da bo skrbel za to, da se te reforme uzakoni.

Nadalje poroča Carranza, da se je odposlalo mirovno komisijo k pogajanjem z Villom ter da se bo sestal z njim ali njegovimi zastopniki v Agnas Calientes. Glasom najnovjših poročil se ne bodo pristaši Ville vdeležili konvencije v Mexico City.

El Paso, Tex., 30. sept. — General Villa in general Obregon naj bi se sestala danes popoldne v Agnas Calientes, da se posvetujeta glede spora med Villom in Carranzo. Predno je danes Villa odpotoval iz Torreóna, je izjavil, da se bo vsaj skušalo najti eno točko, vsled koje bi se preprečilo nadaljno prelivanje krvi v Mehiki. Rekel pa je tudi, da ne more priti do miru, ako ostane Carranza provizorični predsednik ter obenem kandidat za bodočee predsedniške volitve. Redni železniški promet na severu se ne vrši, ker je zasedel Villa vse vlaka za svoje čete.

Bolgari nčejo Rusov.
Atene, Grško, 30. sept. — Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada izgnala iz Bolgarske vse ruske podanike in. prepovedala Rusom potovanje skozi kraljestvo.

Pozor
ROJAKI, KI BIVAJO V NEW YORKU IN OKOLICI.

Kakor znano se vrši prihodnje nedeljo, dne 4. oktobra, zborovanje, na katerem se bo ukrepalo glede 'SLOVENSKEGA DOMA', katerega se namerava zgraditi v New Yorku. Ker je stvar velike važnosti, naj bi se zborovanja vdeležili vsak rojak in vsaka rojakinja. Zborovanje se vrši v prostorih bratov Vogrič v Brooklynu. Več povero razposlani cirkularji pripravljajo odobro

GLAS NARODA

(Slovenic Daily.) Owned and published by the Slovenic Publishing Co. (a corporation.) FRANK SAKSER, President. JANKO PLESKO, Secretary. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the Corporation and addresses of above officers: 28 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto vsaj list za Ameriko in Canada \$3.00. Pol leta \$1.50. Samo za mesto New York \$1.00. Samo za mesto New York \$2.00.

GLAS NARODA ("Voice of the People") Published every day except Sundays and Holidays. Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on request. Dupli brez podpisov in osebnosti se ne priobčujejo.

Dužar naj se biagovoli pošiljati po Money Order.

Prilagoditve kraja naročnikov praznične, da se nam tudi prejanejše letniške naznani, da hitroje razjemo naslovnika.

GLAS NARODA ("Voice of the People") 28 Cortlandt St., New York City. Telefon 4687 Cortlandt.

Uničenje kranjskega pešpolka št. 17.

Sedaj se je iznova potrdilo vest, katero smo pred mesecem dni čuli. Slovenski kranjski polk št. 17, cvet slovenskih mladeničev iz Kranjske, je bil popolnoma uničen.

Zazeblo nas je pri sreč, ko smo prvič čuli to poročilo. Se bolj nas je zazeblo, ko je prišla druga vest, potrdilo prve.

Pustimo na stran vse sentimentalnosti ter premislimo stvar povsem trezno in mirno. Kako je prišlo do tega, da je ta polk toliko trpel? 97. in 17. polk...

Res je, da niso vsi mrtvi. Vsteti so vsi ranjeni, ujeti in boja nezmožni. A tudi v slučaju, da ne vpoštevamo vse to, so izgube naravnost ogromne, velikanske, nepojmljive.

Oboroženje avstrijske armade je precej popolno in tudi tega se ne more delati krivega pogube, ki se je zgrnila nad naše ljudi.

Velike katastrofe je krivo armadno vodstvo, ki je poglano pred ruske topove to, kar smatra za "kanonenfuter".

V listih, ki so nam došli zadnje dni iz starega kraja, je čitati, da leži poveljnik 17. polka na Dunaju v bolnici ter da se je izrazil, da se domači polk brezprimo hrabro boril.

To je pohvala, a še nikako opravičene za dejstvo, da se je poslalo proti prvemu silnemu navalu Rusov ravno naše ljudi. Prvi spopadi, prve večje bitke so nekaka poskušnja, kako se bodo obnesle čete, kako bo funkcioniral celi vojaški aparat.

Zalibog se je izkazalo, da je ruska artilerija izvrstna, da ruska infanterija dobro strelja, da ruski generali dobro vodijo svoje armado, da pa so avstrijski generali povsem nesposobni in da po

nepotrebnem ženejo svoje ljudi v pogubo. Na bojnih poljih v Galiciji spi smrtno spanje na tisoče slovenskih vojakov, ki so morali dati svoje mlado življenje za prazen nič, za čast in povečanje slave nemškega imena, za vlado, ki je dala slovenskemu narodu ono trohicek pravice le pod največjim pritiskom javnega mnenja in v skrajni sili, ko je izprevidela, da ne gre z absolutizmom nič več naprej.

Trpka, trpka usoda je zadela naš narod in kdor je bil slep sedaj, bo izprevedal sedaj.

Dopisi.

Little Falls, N. Y. — Z delom gre bolj slabo, ker delamo le od 4 do 5 dni na dan. Sem ne svetujem zaenkrat še nikomur hoditi. Pred kratkim je prišel k rojaku J. M. neki neznan Slovencev in ga prosil, da naj ga sprejme na stanovanje, češar pa on ni mogel storiti, ker je imel premalo prostora. Nato je prišel k meni in tudi dobil stanovanje. Rekel je, da prihaja iz Bostona. Drugi dan je šel iskat dela, pa se je kmalo vrnil, češ, da ne more ničesar dobiti. Nato je neznan kam izginil. Ko sem se jaz zvečer vrnil domov, sem zapazil, da mi je zmanjkalo žepne ure in verižice. Rojaki, bodite previdni s takimi ljudmi! — John Počkaj.

Iz Avstrije.

Svetinja za hrabrost. V bojih s sovražnikom se odlikujejo nekateri vojaki tako, da jim je še na bojnem polju podeljena svetinja za hrabrost. Dokaz, kako junaka je avstrijska armada, je pač to, da dobiva državna kovarna na Dunaju vedno česče naročila za kovanje 1000 do 2000 svetinj za hrabrost. Srebrne svetinje imajo 987 (od 1000) delov srebra. Ustanovil jih je cesar Josip II. Premier svetinj znaša 4 cm. Na eni strani teh svetinj je napis "Franz Josef I. G. G. Kaiser von Österreich" in na drugi strani "Tapferkeit", obkrožena z dvema lorvejema vejicama. V kotu pa je 6 polkovnih zastav. Svetinja se nosi na rdeče-belem traku.

Mesto Lvov.

Lvov, poljsko Lwow, kojega so zasedli Rusi in kjer je padlo na tisoče slovenskih mladeničev, je glavno mesto Galicije. Za časa poljskega kraljestva je bil Lvov glavno mesto rusinskega vojvodstva. Mesto leži na rečici Peltvi, pritoku reke Bug. Lvov je obdan z griči, od katerih je najvišja Lysa Gora (okoli 400 metrov). Na južni strani Lvova je Wrońska Gora s trdnjavo. Stare utrdbe so že davno odstranjene in na njih mestu se nahajajo lepe promenade in nasadi. Modernih utrdb Lvov nima, le manjši okopi obdajajo mesto. Lvov sestoji iz nevelikega notranjega mesta in iz štirih večjih predmestij, ki so ločeni potom nasadov in parkov od mesta. Lvov ima okoli 220,000 prebivalcev, večinoma Poljakov, okoli 20,000 Rusinov in čez 20 tisoč Nemcev. Okolica Lvova je rusinska. K Avstriji je prišel Lvov leta 1772, pri prvi delitvi Poljske. Mesto se je hitro razvijalo in posebno po letu 1870., ko je dobilo občinsko avtonomijo.

Iz Francije.

Pariške utrdbe.

Sedanje utrdbe Pariza sestojijo iz treh delov: iz starih mestnih utrdb, iz notranjega in zunanjega trdnjavskega pasa. Stare mestne utrdbe, ki imajo obseg 36 kilometrov, so brez vojaške vrednosti in so tudi na več krajih opuščene in zrušene. Notranji trdnjavski pas tvorijo one trdnjave iz katerih je obstal leta 1870. zunanji trdnjavski pas. Tudi ta pas nima velike vojaške vrednosti in služi edino le kot oporišče in kot skladišče. Pravo važnost in obrambno sposobnost ima le še zunanji trdnjavski pas, ki je tako urejen, da se začenja s tremi utrjenimi taborišči, od katerih leži eden na severu, drugi na vzhodu in tretji na jugozapadu. Vsako tako taborišče sestoji iz cele vrste fortov in baterij. Vse te utrdbe so zgrajene na višinah, ki obkrožajo Pariz v precejšnji oddaljenosti. Oddaljene so 12—15 km od notranjega trdnjavskega pasa

in branijo na ta način mesto pred kroglijami sovražnih topov. Francoski strokovnjaki trde, da morajo radi tega sovražne baterije oddaljiti od mesta 32—33 kilometrov. Pariz bi morala braniti armada 165,000 mož. Taka armada bi vezala, po mnenju francoskih pisateljev, vsaj pol milijona sovražne vojske in bi bil na ta način sovražnik za druge dalekosežne vojne operacije znatno oslabil. Kakor se pa vidi, niso Francozi računali z nemškimi 42-centimetrskimi topovi, ki spreminjajo v najkrajšem času tudi najmočnejše trdnjave v prah in pepel, kakor kaže usoda mest Liege in Namur.

L. 1870—71 so že oblegali Nemci Pariz in takrat so hoteli mesto izstradati. Pa kmalu so spoznali, da je to nemogoče in pričeli so morali z naskoki. V treh mesecih so potem zavzeli Pariz. Tudi sedaj bi bilo izstradanje Pariza nemogoče in tudi sedaj bi moral napad odločiti usoda Pariza.

Kraljevo mesto Rheims.

Staroslavno, krasno je mesto Rheims. Že za rimljanskega vladarja Cezarja so priznavali njegovo krasoto. V tem mestu je krstil sv. Remigij po zmagoviti bitki nad divjimi Alemami frankovskega kralja Klodvika in njegovo vojsko. Po verdenski pogodbi iz l. 843 je pripadlo mesto Franciji, postalo leta 1138 mesto in škofje v Rheimsu so dobili vojvodske pravice. Od te dobe so bili v remški katedrali, biserni gotičski umetnosti, mazeljeni in kronani vsi francoski kralji, in sicer so rabili pri mazeljenju sveto skodelico, v kateri je prinesel golob po Klodvikovi zmagi sveto olje. Francoska revolucija je razbila to skodelico.

Za Rheims so se bili že krvavi boji. Leta 1421 so ga osvojili Angličji, leta 1429 je privedla Devica Orleanska francoskega kralja v Rheims h kronanju. Leta 1870 so zasedli Nemci Rheims in tu je bil njihov štab. Od leta 1872 je Rheims utrjeno mesto.

Rheims je čudovito krasno in nad vse bogato mesto na zgodovinskih in umetniških spominih. Ravno radi tega pa so tudi Francozi zapustili mesto brez boja. V tem pa je treba zaznamovati ne slabo strateško, temveč hvalevredno kulturno dejanje. Razstreliti slavni Rheims, razbiti njegovo staroslavno katedralo, to bi bil greh, kulturna škoda. In vendar so v sedanjem boju Nemci znatno poškodovali staroslavno katedralo. Rheims ima okoli 120 tisoč prebivalcev in slovi poleg drugega tudi po znamenitem šampanjcu.

Češka Magdalena.

Zgodovinska novela iz XIV. stoletja. — Spisal Ferdinand Schulz.

(Nadaljevanje.)

"Jutri odrinemo v boj! Če hočeš, moreš z menoj!..." Gospa Kristina je zapustila Kazimirovo sobo v velikem razburjenju in nemiru. Vest, da zahteva ljudstvo njeno odstranjenje od kralja, jo je zadela kakor uničujoča strela.

In kralj je ni pomiril, da je bila ta vest goluftiva. Oh, to je gotovo samo Domeš naperil proti njej! Zakaj vendar ni bil kralj osvobodil od tega človeka, ki je edini kriv vsega nemira, vsega zla, ki se zgrinja zdaj okoli nje. Tako ga je prosila, naj odpusti Domeša iz službe; ta edina želja se ji sedaj ni sploh izpolnila! Navzočnost tega človeka ji kviri vse veselje bivanja na tukajšnjem gradu. Ljubila ga ni nikdar, sedaj ga pa sovraži! Misel na njega ji zastruplja vso radost. Kralja Kazimira si upa vzdržati vedno v svoji moči, toda Domeša — zakaj bi to sama sebi tajila? — se boji!...

In vendar ni bil Domeš edini vzrok nemira, ki se je lotil notranjosti gospe Kristine. Dalje nego štiri tedne gloje v njej črv vse drugega strahu in, žalibog, postaja njegov učinek od dne do dne bolj boleč, bolj jpekoč.

Praški apotekar Avgustin ji je sicer že dvakrat po ruskih trgovcih, ki so se iz Prage vračali v Kijeve, poslal nove zaloge svojega blaga: masti, vode in praškov za ohranitev lepote. Alnsa jo je tudi po njegovem predpisu mazala od glave do pete s temi dragocenimi zdravili; vendar pa se začela od treh do štirih tednov sem njena polt kaliti in priditi. Izstopajo na njej lise, delajo se lišaji, da prikazujejo se celo me-

hurčki, ki se v nemajo in gnojijo. Še sreča, da se dosedaj niti na lice, niti na vratu, niti na ramah ali rokah ni nič podobnega prikazalo. Zato pa se, o gorje, na glavi sami dela nekaka plesen in uničuje njene lase tako, da so postali baš na temenu precej redki.

Gospa Kristina uporablja sicer praška zdravila v podvojnem meri, toda dosedaj brez vidnega uspeha. Že dvakrat je s pomočjo trgovcev, ki so potovali skozi Krakov v Prago, pisala apotekarju Avgustinu, da so se njegova zdravila skoro gotovo po potu spridila, ker ne vplivajo več tako kakor prej; opisala mu je natanko svoje sedanje zdravstveno stanje in ga je iskreno prosila, da ji kar najhitreje — četudi po posebnem poslu — pošlje novih zdravil: močnejših, zanesljivejših, če bi bila prav neprijetna v uporabi; do tega trenutka pa ni dobila od njega niti odgovora.

Morda ni prejel njenih listov, morda — in to bi bil zanjo najkruščji udarec — morda je zdravil je umrl, ali pa je poslal zdravila, a so jih poslali, doznavi, za kaj se jih rabi, obdržali zase, da jih druge drago prodajo...

In sedaj narašča bolezen gospe Kristine vedno bolj, lise na koži se množe in rudeče, lišaji se širijo in sezajo po telesu vedno višje, in las, teh krasnih, dolgih gavranjih las, ki so njeni belostni polti tako dobro pristajali, izpada toliko, da ima Alnsa vsako jutro vse polno upravitih, da s se preostalo množico zakrije mesto na temenu, ki je že jako redko. Alnsa se ni niti upala priznati svoji gospodariji popoldne žalostne resnice. Videla jo je preveč žalostno, nedejo da bi ji bila mogla še množiti strah in ožost. Njena umetnost je zakrivala redko mesto na glavi gospe Kristine tako popolno, da se je ista sama tolažila, da premagata neprijetno bolezen v kratkem popolnoma in da se ji povrne zdravje, kakor hitro dosejijo nova in močnejša zdravila od praškega apotekarja.

Samo da do tedaj nobena dama iz njene dvorjanske družine ničesar ne opazi! Pred kraljem je dosedaj znala vse prikriti. Kak udarec bi bil to zanjo, če bi on opazil kako hibo, ki se je v zadnji dobi pojavila na njeni lepoti! Kako bi v njegovih očeh izgubila na vrednosti! Kajti samo s svojo lepoto ga je vjela in ga drži dosedaj v svoji moči! Ali bi mu postala nezanimiva, neprijetna, protivna — ne, ne, tega udarca usode niti ne bi mogla preživeti. Tiščkrat rajše naglo umreti, dokler njegova ljubezen, njegova strast plamtaj zanjo!

Zmes najneprijetnejših občutkov jo je navdajala, ko je sedla k pisanju in začela apotekarja Avgustina rotiti, naj je ne zapusti v sedanjih njenih strašnih mukah. Zatajila mu ni niti najmanjši še pičice od tega, kar je zasledovala njeno lepoto in zdravje; izpovedala se je vseh nedostatkov svojega zdravja in se pritožila, da že na dve svoji pismi niti odgovora ni dobila od njega; obupno ga je prosila, naj ne zavlačuje dalje s svojo pomočjo in naj jo kar najhitreje reši iz neprijetne zadrege.

V nagrado za izkazano uslugo je gospa Kristina podarila apotekarju Avgustinu s priloženim darovalnim listom svojo praško hišo "Pri stopnicah" in posestvi Bošice in Dobropolje v Konzi-mištu, katere je njen svak, gospod Menhart Rokycanský, odklonil zase in za svojega varovanca, njenega sina Mikulaša. Za to prekrasno darilo je upala dobiti od apotekarja najzobornejših zdravil.

Poseben sel je moral še istega dne na dobrem konju odhiti s pismom v Prago in po naročilu gospe Kristine ni smel glavnega mesta češkega kraljestva zapustiti prej, nego bi dobil od apotekarja zaželjene skrinjice z zdravili.

Gospa Kristina ni obžalovala stroškov, samo da se čim prej reši znakov bolezn, ki je tako obupno grozila njeni lepoti. "Predno pridejo zdravila iz Prage", je preganjala neprijetne misli, ki so ji kakor ose rojile po glavi, "pojdem s kraljem na bojno polje. V obleki, v katero se moram tesno zapeti, se potajuje vse, kar sedaj škoduje moji lepoti. In na glavo si pripnem šlem. Ta mi ne bo samo pristajal, ampak zakrije tudi ono, kar me tako močno vznemirja. Čelade ne odložim, dokler se ne povrne s pota. Že zaradi tega ne, da se Poljaki z menoj sprizanjijo. Viteško bom izgledala, in kolikor sem mogla spomati v tem kratkem času,

ima mala komedija pri njih narodnem značaju veliko uspeha!" Še isti večer se je razlovo po Krakovu in daleč po okolici veselo bojno gibanje. Kazimir je s svojo naglo odločitvijo, da pojde osebo na bojno polje, da preplasi, in če bo treba, tudi kaznuje nemirne in uporne elemente v Rdeči Rusiji in v Mazovskem, enim mahom pridobil zopet nekdanji ugled, zaupanje in ljubezen vseh podložnikov. Kraljevski heroldi, jahajoči po mestu in okolici z oklicem na vojno ekspedicijo, so bili povsod vsprejeti z neskončnim veseljem, z burnimi klici, da je vse pripravljeno za kraljevo službo.

Kakor da je vse samo čakalo na znamenje k ponovnemu bojevitemu podjetju, se je zablščalo v par urah v mestu in najbližji okolici množstvo bojevnikov, popolnoma opremljenih za boj, in do jutraj jih je bilo toliko, da je zamogel kralj po svojem namenu v resnici na čelu jahajočega oddelka odrediti iz Krakova proti vzhodu. Ostalo možstvo, ki vliče vsemu naporu za današnjo ekspedicijo se ni bilo pripravljeno v orožju, je imelo pod določenim vojno hiteti za kraljem jutri ali pojutrašnjim in nabrati spotoma vse čete, ki izvedo šele danes za kraljevo bojno podjetje. (Pride še).

Sklad ameriških Slovencev za najbednejše med bednimi v stari domovini.

Pozivu, katerega smo izdali pred kratkim na slovenski narod v Ameriki za podporo najbednejših med bednimi v stari domovini, se bo gotovo z veseljem odzvala cela slovenska javnost v Ameriki. Dolžnost vsakega posameznika, vsakega društva in vsake korporacije je, da pripomore, da bo ta sklad kolikor mogoče velik. Rojaki so in podpirajo vsakega posameznika, ki brez krivde zaide v nesrečo. S tem večjim veseljem pa bodo gotovo prispevali — vsak po svoji moči — k skladu, ki ni namenjen posamezniku, temveč velikemu številu zapuščenih in osirotelih v stari domovini. Imena darovalcev bomo prinašali odslej pod gorenjim naslovom. Dosedaj so darovali: Chicago, Ill.: Mrs. F. Mroule \$1.00. New York City: Neimenovana \$1; društvo sv. Franciška \$12; Mr. Frank Sakser \$10; osobje Ludvik Benedik, Gilbert Potrato, Alojzij Adamič, Alojzij Škulj in Ferdinand Ursini; po 50¢: Janez Terček in Ivan Putrih; po 25¢: Vinko Zevnik in Miha Urek. Arroyo, Pa.: John Jakelj \$3; Martin Beve \$2; po \$1: Louis Urbanč, Martin Urbanč, Louis Teršelič, Jožef Miller in Mary Teršelič. Universal, Ind.: Jožef Irman 50 centov. New York, N. Y.: Lovrene Šusteršič 60¢. Bay Shore, L. I.: Po \$1: Mary Lipičar in Louise Lustik. Brooklyn, N. Y.: Anton Glazar 50¢. Portland, Ore.: Alojzija Kržišnik \$1. Maricisco, Mich.: Matej Paparž \$1. Basalt, Colo.: F. Berdnik \$1; po 50¢: Jack Kastelic in J. Skubic. Universal, Ind.: Josip Irman \$1.00. Greenwich, Conn.: Neimenovan \$1.00. Shelby, Ohio: Frank Prestopnik \$1.00. New York City: Po \$1.00: Neimenovan in John Žakelj. Richwood, W. Va.: Po \$1.00: Rudolf Ivančič in Jožef Vičič. Mountain Iron, Minn.: Po 50¢: John Cerkvenik, Anton Magajna, Jožef Hreščak in Jakob Mikolič. New York, N. Y.: Društvo "Orel" po g. Remsu \$25. Detroit, Mich.: Alojzij Miller 50¢. Brooklyn, N. Y.: Kristina Miklus \$2. Houston, Pa.: Po \$1: Fran Reclj in Janez Reclj; Jožef Jan 50¢. New Comerstown, Ohio: Frank Kostell \$1. Cicero, Ill.: Anton Žlogar \$4. Eekhart, Minn.: Na veselici društva "Slovenec" št. 26 je nabral Matija Likar \$4.50. Salt Lake City, Utah: Anton Kosec \$1. New York City: Rudolf Hoffman \$2. Leolyn, Pa.: John Knaus \$1. Canonsburg, Pa.: Ivan Cotelj 50 centov. Dosedaj nabranega \$101.85.

Kje se nahaja moj brat ANTON KOVIČ? Doma je iz Kresnic pri Litiji. V Združenih državah biva že nad 11 let. Prosim eseljene rojake, če kdo ve za njegovo naslov, naj ga mi javi, ali naj se pa sam oglasi, ker mu imam poročati, da sta bila dva brata v vojni ranjena. — Albin Kovač, R. F. D. Box 31a, West Newton, Pa. (1-5-10)

ŽENITNA PONUDBA.

Vdovec, star 33 let, s svojo hišo v velikem mestu ter s stalno službo \$80 mesečno, se želi seznaniti v svrhu ženitve s starejšo gospi, ki bi se ne sramovala mojih dveh otrok od ranjke žene. Pisma pošljite v slovenščini ali nemščini s sliko na: J. Hofman, 100 Johnson Ave., Maspeth, Brooklyn, N. Y.

NA PRODAJ

100 akrov farma, 4 milje od mesta. Svet je v ravnini, 20 akrov je posejanega z žitom. 4 vrste jagod, nekaj trte in precej velik gozd. Na farmi je velika hiša in hlev za živino, poleg poslopjja pa velik saden vrst. Cena vsemu je \$3600, \$3000 takoj in za ostalo pa počakam. Več se izve pri lastniku Louis Chades, R. 4. Box 2, Grand Haven, Mich. (1-3-10)

Pouk v angleščini.

Rojakom naznanjamo da smo sklenili zopet poučevati angleščino po našem dopisovanju. Od leta 1905 do 1912 smo imeli nad 40 rojakov, ki so se učili angleško potom naše metode. Učite se iz posebnih tiskanih revnikov. Pošaniila zastavlj. Pišite ŠE DANES na: Slovenska Korespondenčna Šola 6119 St. Clair Ave., Cleveland, O.

SLUŽBO IŠČE

Slovenka, zmožna treh jezikov: slovenskega, nemškega in angleškega, najrajši v kakti trgovini, hotelu ali restavrantu, če bi bilo mogoče kje v Coloradi ali Arizoni. Pisma pošljite na naslov: N. M. L., Gibson, N. Mex. Box 82. (1-2-10)

Dr. Josip V. Grahek.

EDINI SLOVENSKI ZDRAVNIK V PENNA. Zdravim vse bolezni moške, ženske in otročje. 841 East Ohio St., [Allegheny] N. S. Pittsburg, Pa. Nasproti "Hotel Pavlacu". — Kare števil. 1, 2, 3 in 4 vozijo ranemo moje di 1

EDINI SLOVENSKI JAVNI NOTAR (Notary Public) v GREATER-NEW YORKU IVAN ZUPAN 82 CORTLAND ST. 1245 WILLOUGHBY Ave., Brooklyn, N.Y. IZDELUJE IN PRESKRBUJE vsakovrstna pooblastila, vojaške prošnje in daje potrebne nasvete v vseh vojaških zadevah. Rojakom, ki žele dobiti ameriški državljanski papir, daje potrebne informacije glede datuma izkrcanja ali imena parnika. Izdeluje razne prestave iz tujih jezikov. Obrnite se zaupno na njega, kjer boste točno in solidno postreženi.

Najmodernejša TISKARNA "GLAS NARODA" izvršuje vsakovrstne tiskovine po nizkih cenah. Delo okasno. Izvršuje prevode v druge jezike. Unijako organizirana. Posebnet se društvena pravila, okrožnice, pamfleti, ceniki itd. Vsa naročila pošljite na: Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Pozor rojaki!

Črno grozdje .. \$40.00 tona in bel New York grozdje \$43.00 tona Te cene veljajo do preklica. Vožnjo plača kupec sam. Za obilo naročil se toplo priporoča Vaš rojak Ivan Pajk, CONEMAUGH, PA.

POZOR!

Ako nam pošljete vaše ime in naslov ter naslove nekaj vaših prijateljev, pošljemo vam zastoj nekaj, kar vas utegne zelo zanimati. Pišite nam še danes in zastonj dobite nekaj, kar vas iznenadi. Frank Polie, 106 Burgwin Bldg., Pittsburgh. (28-9-5-10) Pa.

NAZNANILO.

Cenjenim rojakom v državah Pennsylvanija in West Va. naznanjamo, da jih bo obiskal naš potnik

Mr. OTTO PEZDIR, kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdavat pravoveljavna potrdila in ga rojakom toplo priporočamo. S spoštovanjem Upravništvo Glas Naroda.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Rojakom v državah Wisconsin in Minnesota naznanjamo, da bo obiskal odnotne večje slovenske naselbine na potovalni zastopnik

Mr. IVAN ZUPAN, koji je pooblaščen pobirati naročnino za list ali sprejemati oglase ter izdajati za to pravoveljavna potrdila. Mr. IVAN ZUPAN je večletni sotrudnik našega lista pod imenom MIKE CEGARE. Mnogo slovenskih naselbin ga je že vabilo; sedaj jih bo pa v resnici obiskal. Cenjenim rojakom ga torej najtoplejšje priporočamo. Upravništvo Glas Naroda.

Pravi odkritelji Amerike.

Večkrat se je že pisalo, da so bili prvi in edino pravi odkritelji Amerike Kitajci, kajti v Dolenji Californiji (Lower California v Mehiki), kakor tudi v nekaterih pokrajinah sedanje republike Peru (v Južni Ameriki), so se našli ostanki starodavne kitajske kulture, dočim so tudi v starih arhivih in knjižnicah na Kitajskem našli kitajski učenci stare liste, ki se nanašajo na nad tisoč let stare kitajske kolonije "onstran velikega morja". Te kolonije so bile brezdvomno v Ameriki, oziroma ob pacifičnem obrežju dela sveta, kateri je zadobil po zopetnem odkritju po Columbu ime Amerika.

Čim bolj raziskujejo arheologi zapadno poloto naše zemlje, tem bolj se množe tudi dokazi, da so bili prvotni odkritelji Amerike Kitajci, kateri so najstarejši kulturni narod na svetu. Tako so tudi pred tremi leti pri mestecu San Miguel v Mehiki izkopali kip, ki je izdelan iz ilovice in ki predstavlja Kitajca. Arheologi so enoglasno mnenja, da je tej izkopini pripisovati največjo važnost, kajti ta kip nam neizpodbitno dokazuje, da je bila v Mehiki že pred Azteki kultura, ki je brezdvomno kitajskega izvora. Na ta način si zamoremo tolmačiti tudi prekrasne razvaline velikanskih in izredno starih razvalin v deželi Maya Indijancev, ali sedanji mehičanski državi Yucatan. — Poševne kitajske oči, kitajski čevlji in široke hlače, kar vse predstavlja izkopani kip, — vse to nam predstavlja kitajsko narodno nošo, kakoršna je še dandanašnji na Kitajskem v običaju. Edino, kar se na izkopanem kipu pogreša, je znana kitajska kita, vendar pa ne smemo pozabiti, da so Kitajci bili primorani nositi kite šele potem, ko so jih Tatarji ali Mandžuri podjarmili. Kip so našli v starem grobu, katerega je odkril profesor Niven trideset čevljev globoko pod zemsko površino.

Kip je visok le kakih sedem palec in njegova zunanja plast je tekot stoletij postala trda kakor kamen. Kip ima na glavi kape z gumbom na vrhu. Take kape so nosili na Kitajskem mandarini še pred kratkim, oziroma toliko časa, dokler niso Kitajci ustanovili republike.

Novonajdeni kip je brezdvomno kitajskega izvora, kajti na njem ni ničesar, kar bi ga napravilo podobnim kipom iz dobe Aztekov. Slednji so se naselili v Mehiki šele več stoletij za prihodom Kitajcev ter so z ognjem in mečem uničili vse starejše kulture, katere so v prejšnjih stoletjih tamkaj obstajale. Azteki so razdejali skoraj vsa mesta, katere so ustanovili in zgradili pred njimi tamkaj živeči Tolteki, Olmeki in Mayi. Azteki najbrže niso bili prvotno na tako veliki kulturni stopinji, da bi sami ustanovljali in gradili mesta, temveč so se enostavno v podjarmljenih mestih oz. v razvalinah naselili.

Ko je Cortez v imenu katoliške vere v Mehiki s svojimi podvignimi četami moral tamošnje mirno prebivalstvo, vprašal je zadnjega mehičanskega cesarja Montezuma, kedo je zgradil velikanska svetišča. In nesrečni cesar mu je odgovoril: "Las Toltekas". Od tedaj naprej imenujemo stari narod, ki je živel v Mehiki pred Azteki, Tolteke. V ostalem pa pomenja beseda "totek" po starem jeziku Aztekov, katero mehičansko prebivalstvo še dandanašnji v nekaterih pokrajinah govori, toliko, kakor slovenska beseda "graditelj". Montezuma najbrže sam ni mnogo vedel o narodu, kateri je živel v Mehiki, predno so njegovi dedovi podjarmili deželo, v kateri se je njegov narod lepo razvijal in množil dokler niso prišli tje kak "krščanski" divjaki in morilci. Na kako visoki stopinji kulture je bil narod, ki je živel v Mehiki pred prihodom Aztekov, nam svedoči po dvajset ton težki kamni, iz katerih so tedanjim prebivalci gradili svoja svetišča. To kamenje so morali dovažati iz oddaljenih krajev; toda kako so to storili, ni nikomur znano. O njihovi kulturi nam nadalje svedoči tudi splošno znani koledarski kamen, kateri nam dokazuje, da je oni starodavni narod poznal delitev časa po letih, tednih in času natančno astronomično.

Professor Niven je s svojim odkritjem storil zopet korak naprej in uprči je, da nam bude tekot časa zgodovina najstarejšega ameriškega kulturnega naroda ravno tako znana, kakor mnogo

mlajša grška zgodovina. Imenovani učenjak se že nad trideset let bavi z izkopavanjem starin v Mehiki. Po njegovem mnenju so prišli stari kitajski odkritelji po Behringovej morski ožini v Ameriko, dočim so zopet drugi mnenja, da so prvotni kitajski naseljenci prišli semkaj preko Pacifika, in sicer tako, da so potovali vedno dalje od otočja do otočja, dokler niso prišli v Peru, nakar so krenili dalje proti severu. In kip, kateri se je našel pri San Miguelu, potrjuje navedena mnenja učenjakov. Kip nikakor ne predstavlja kakega boga, temveč je bil brezdvomno izdelan za vrsto okrasitve stanovanja. Najbrže je bil last onega človeka, kateri je bil pokopan v onem grobu, kjer se je kip našel. Poleg kipa je našel profesor Niven v grobu tudi okrasja, izdelana iz jaspisa, denar iz školjk in druge predmete starodavne kulture. Zajedno se je potom izkopin pri San Miguelu tudi dognalo, da so razna ljudstva tekot mnogih stoletij na onem istem prostoru zgradila več mest, in sicer eno mesto nad drugim. Najmlajše teh starodavnih mest se odlikuje s tem, da so tla v bivših hišah izdelana iz cementa, dočim so stene slične sedanjim zidovom. Te razvaline najmlajšega starinskega mesta se nahajajo osem čevljev pod sedanjo zemsko površino. Enajst čevljev pod temi razvalinami se nahajajo razvaline še starejšega mesta, v katerem je bila kultura brezdvomno na višji stopinji, kakor v mestu, katero so zgradili v kasnejših stoletjih nad tem mestom. In 30 čevljev pod tem drugim mestom so našli tretjo, še starejšo kulturo. Ta je brezdvomno najstarejša in prva, katere se je tamkaj razvila, zajedno je pa tudi na mnogo višji stopinji, kakor one, katere so jej v kasnejših stoletjih sledile.

Niven je mnenja, da je prostor, katerega je dal odkopati in ki meri 30 štirjaskih čevljev, prazgodovinski grob. V tem grobu je našel navedeni kip. Na kamenitih tleh je ležalo okostje nekega možkega, ki je bil večjem 5 čevljev visok. Njegove reke so bile izredno dolge in so segale do kolen, dočim je njegova lobanja natančno taka, kakoršna je sobanje Mongoleev. Krog vratu je imel okrasje iz jaspisa, ki je bilo sivojezno nabrano na niti. Kamenja, katerega nazivamo jaspis, sploh ni najti v Mehiki, pač pa na Kitajskem. Kraj mrtveca je ležalo 75 komadov denarja iz školjk, ki je bil tudi nabran na niti, kojo so pa stoletja razdejala. Poleg trupla so našli navedeni kip, ki je prvi kip te vrste, kar so jih našli v Mehiki, dasiravno so tamkaj našli mnogo starin, ki so kitajskega izvora. Tudi lobanje raznih v Mehiki živečih indijanskih rodov dokazujejo, da so potomci Mongoleev. Professor Niven je poslal omenjeni kip ljudskemu muzeju, od katerega je dobil denarno podporo za nadaljno delo v zgodovinskih tleh stare Mehike. Iz visokosti zemskih plasti, katere so se tekot časa nabrale nad omenjenim prastarim grobom, je sklepali, da je grob star najmanj 1500 let. Iz izkopin se ne da sklepati, da so bila ona starodavna mesta razdejana vsled potresov ali kakih drugih naravnih dogodkov, pač se je pa vsaka kultura morala umakniti drugi, katere je njej sledila, oziroma katero so ustanovili narodi, ki so se v kasnejših stoletjih tamkaj naselili. Tekot teh stoletij se je nad nekdanjim mestom nabrala debela zemlja plast in na tej plasti so kasnejši narodi zgradili novo mesto s povsem drugačnim kulturo. In vse to pokriva tudi danes debela zemlja plast, na kateri so sedanji tamkaj živeči Indijanci zgradili svoje borne kočje, med katerimi se pase živina.

Aretacija italijanskih borznih spekulativov.

Iz Rima se poroča: Na odlobo vlade so v Turinu in Milanu aretirali tajno organizacijo borznih spekulativov, ki so z nedovoljenimi sredstvi delovali na to, da bi se borze zopet otvorile. Oddali so jih pristojnim sodiščem.

Grozeča stavka v italijanski rižni produkciji.

Iz Rima poročajo: Kakor se poroča iz Vercellija, grozi v Zgornji Italiji stavka delavcev na rižnih poljih, ker so nastale diference med delodajalci in med organiziranimi delavci. Ta stavka se bo končala s popolnim porazom delavcev, ker se je sedaj mnogo tisoč delavcev vrnilo iz vojskujočih se držav, ki so veseli, da dobe doma kako delo.

Postopanje z vojnimi vjetniki.

"Koelnische Volkszeitung" piše: Nekateri listi se povprašujejo, kaj naj bi se zgodilo z vojnimi vjetniki, ki jih je lahko še veliko. Ob zadnji nemško-francoski vojski so Nemci do srede febr. 1871. vjeli 11.860 francoskih častnikov in 371.984 mož; ko se je pa še Pariz zavzel, se je skoraj število vjetnikov podvojilo. V sedanji vojni, ko se je vojskuje Nemčija na par strani, se more s še večjim številom vojnih vjetnikov računati. V Nemčiji je sicer žetev izborna uspela in je življenje za dolgo časa zagotovljeno, a kljub temu se moramo vprašati, kako naj se vojni vjetniki prežive, ne da oškodujejo gospodarske koristi domovine in prebivalstva. V vojski l. 1870. se je z vjetniki najbolje postopalo in so se dobro preživljali. Večino častnikov so izpustili, če so s častno besedo obljubili, da se ne bodo več z orožjem proti Nemčiji vojskovali. Večina častnikov dane častne besede ni držala, premlomili so častno besedo in so zopet v francosko armado vstopili, med njimi celo dva poznejša francoska vojna ministra. Francoska vlada je l. 1870. obljubila vsakemu pobeglemu častniku 750 mark. S podobnimi razmerami se mora računati tudi v sedanji vojski. Nasproti vojnim vjetnikom se mora zato vporabljeti načelo: Človekoljubno, a strogo. Zakaj bi dobivali na pr. ruski vojni vjetniki boljše hrano, nego jo uživajo revnejši sloji, namreč vsak dan meso. V interesu narodnega gospodarstva na? se jim nakaže delo. Naj osušujejo obširna močvirja, lahko se tudi uporabijo za zgradbo ceste in železnice; tudi gozdoznanje ne bi škodovalo. Seveda, delo vojnih ujetnikov ne sme škodovati delavcem, ki so morebiti brez posla. Vojni vjetniki naj ne lenarije, marveč naj delajo, ker kljub vojni odškodnini žive le na račun narodnega gospodarstva.

Pred ciljem.

Bilo je prvega v mescu in Karl Jereb se je napravil v gledališče. Vznemirjen je bil kakor redkokdaj. Pričakoval je nečesa velikega, lepega in tresel se je od strpnosti; a obenem ga je dušila v grlu rezka, razjedajoča žalost. Ob šestih se je odpravil od doma in hodil je po ulicah z naglimi koraki, kot da bi imel pred sabo določen cilj. Nebo je bila jasno, umito od dežja. Deževalo je skoro vse popoldne, a na večer se je zjasnilo in tlak se je posušil v četrt ure. Pihal je hladen veter; prinašale je iz parka polorumenelo listje ter ga trosil po ulicah. Strehe so se še svetile v solneu, ali svetloba se je dvigala, trepetala samo še na najvišjih stolpih ter izginila na zahod. Ob ulicah so se zasvetile medle luči plinovitih svetilk.

Jereb se je ogibal širokih, gosto obljudenih cest. Ulice, po katerih je hodil, so bile že globoko v senci; svetilke so stale narazen druga od druge. Srečaval je delavce, ki so se vračali iz fabrik, šivilje, služkinje, pijance in postopače. V tej družbi se je čutil domačega, hodil je svobodno in naravno ter se udajal svojim mislim brez strahu in sramežljivosti. Ali drugače je bilo, če je zašel slučajno in nenadno na veliko cesto z visokimi, bogatimi poslopji in elegantnim občinstvom. Zlezel je nekako vase, sklonil je glavo, a z rokami in nogami ni vedel kaj početi. Bilo ga je sram, čutil se je majhnega, zanemarjenega, smešnega; kot da bi s svojo zunanostjo, s svojo ogoljeno obleko, s svojim plašnim, predmestnim obrazom in s svojimi nerodnimi kretnjami motil in kvaril elegantno lice velikega mesta. Zdelo se mu je, da se ozirajo nanj s preziranjem, z razaljivo radovednostjo. Sreče mu je bilo, kadar je ugledal katero izmed tistih lepih, ponosnih žensk, ki jih srečava človek na velikomestnih ulicah: obraz bel in hladen, oči mokre, mirne, trudne od uživanja, telo vitko in elastično in o- da bolj odkriva polne ude, nego jih zakriva. Jereb se je stresel, pogledal je z motnim, tiho poželjivim pogledom na beli obraz, na visoke grudi, na valovite črte ledij in nog in čutil se je bolj smešnega in preziranja vrednega. Ob najbližjem ovinku je zavil v stranaka ulice ter se studil sam sebi zaradi vročih mi-

slih, ki so ga bile ravnokar vsega osvobodile.

Ali ta stud je bil samo površen, skoro umetno narčen. Takoj ko je stopil v razriti tlak temne, ozke ulice, so se dvignile njegove sanje v nebesko daljavo. Pridobil si je neizmerna bogastva in kraljeval je nad hišami in ljudmi; v visoki palači ob velikomestni cesti je kraljeval. In največji prešestnik je bil naokoli. Vse tiste lepe, hladne, ponosne ženske s polnimi grudmi in obokanimi ledji, — vse po vrsti jih je imel, ono sinoči, to nočoj. Oblečene so bile, kakor jih je oblekla njegova vroča fantazija; njih mlada telesa je ogrnil s svojo vročo fantazijo in obleke so bile pomladanske pesmi; na vratu in v laseh so se svetili motni biseri. Motni beli biseri v temnordčih laseh; večerni žarki na večernih valovih. Njegov park je bil tolik, da so ga namakale široke reke (med visokimi vrhami so šumeli zamolklo njih zeleni valovi in iz zelenih valov so se dvigala bela telesa njegovih ljubic) in da se mu ni videlo ne konec ne kraja. Kadar je zibal veter košate vrhove, je šumelo neskončno morje. Tod okoli, na mehkem mahu, v skritih lopah (rdečerožasti, široki divjani so bili v teh lopah, tako globoko v senci, da jih je človek komaj opazil), tod okoli je hodil z njimi, z ono sinoči, s to nočoj...

Pred gledališčem je bilo živahno, ljudje so stali ob portalu ter kadili cigarete in se razgovarjali, vozovi so prihajali in čipke so šumele, ko so stopale iz vozov, debele, bogato oblečene dostojne dame in vitke ljubice plešastih trgovcev in izsesanih kavalirjev.

Jereb se je prestrašil gneče; bal se je, da bi se ne obdržnil s svojim nespretnim komolecem, s svojo oprasno obleko ob parfumirano, čisto toaletno ter si tako nakopal neprijetnost in zasluženo zaničevanje lepe dame. Splazil se je plah in ponižen ob zidu ter se napotil po stopnicah na tretjo galerijo. Ko je sedel na svoj prostor, se je mahoma pordečilo njegovo lice in vzdignil je glavo.

Prišel je zgodaj; galerije so bile že precej polne, a spodaj v parterju je stalo med sedeži samo par starih židov; tudi lože so bile še skoro prazne. In prijetno mu je bilo, da je bil prišel tako zgodaj. Ves je bil poln trepetajočega, pol veselega, pol bolestnega pričakovanja. Mučilo ga je, da bi stokal od bolečine, ali ta bolečina je bila razkošno sladka, kot da bi mu trgali ljubice beli zobje meso iz telesa. Njegova lica so gorela in njegove široko odprte oči so sanjale poželjive sanje.

Obleke so šumele, mnogoštevilne duri so se odpirale in zapirale, gledališče se je polagoma polnilo. Gledaj je na levo, v ložo prvega razreda, tretjo od odra. Loža je bila še temna in lotevala se ga je tiha, komaj zavedna bojaznen. Bal se je same misli, da bi bilo vse pričakovanje prazno, da bi bil ves večer izgubljen, uničen. Samo enkrat se je vračal tako iz gledališča in se ni hotel spominjati tiste neizmerno žalostne noči; kako, da bi jo živel še enkrat, vso dolgo, prazno noč!... Nekdo je zasmejal glasno v parterju in Jereb se je ozrl dol. Ko je dvignil glavo, je bila loža razsvetljena in visoka, mlada, morda komaj dvajsetletna ženska, je stala v ospredju. Jereb se je sklonil; žile na čelu in na sencih so se mu napele, tako se mu je izlila kri v obraz in iz obraza v srce.

Za njo je stal priletel, visok in plečat človek; redke lase je imel počesane na plešo, ki se je dvigala precej daleč iz obokanega čela; njegov obraz je bil krepko rezan, toda lica so bila že ushla in brez barve. Razgovarjala se ni sta mnogo; on je gledal s praznim, dolgočasnim pogledom po ložah in po parketu. Mimogrede se je ozrl slučajno na galerijo in Jereb se je zdržnil pod njegovim pogledom, osramočen in preplašen, kot da bi ga bil kdo sunil na cesti: "Neokretni človek, kaj nimate dovolj prostora?"

Njen obraz je bil majhen, fin; skoro je izginil pod krasno težo svetlih, žarečrdčih las. Velike temnosive oči so gledale iz tega drobnega obraza mirno in sanjavo; sanjav in skoro otožen, truden smehljaj je ležal na ustnicah, polnih in otroških, kakor še nedotaknjenih. Polt na licih, na vratu, na razgaljenih ramah je bila tako čisto, bleščeča bela, kakor ni videl Jereb take mlade, jutranje, neomadeževane belote še nikoli v svojem življenju. Reke v naročju je sedela mirno, kot

da bi vršila ne ravno neprijetno, a dolgočasno dolžnost. Oči so ji bile zastrte, brez ognja in življenja; kakor da bi ne čutila stotero pogledov, poželjivo vsesanih v njene gole rame. Ni ji bilo ne na veselje, ne na žalost, da so se dotikal nečisti, pijani pogledi njenih žarečih las, njenega nedotaknjenega in nedotakljivega drobnega obraza, njenega vratu in njenih polnih, polodprtih ustnic; ni se umikala vročim, poželjivim pogledom; nagibala se je celo nižje, da je padala svetloba naravnost na njene bele rame in na njen vrat, odgaljen globoko do mladih, polno razvitih prs. Tako je vršila svojo ne ravno neprijetno, a dolgočasno dolžnost.

Jereb ni slišal natanko, kaj so govorili na odru; tudi poslušal ni posebno pazljivo. A bilo mu je prijetno, da so igrali, govorili in prepevali; zelo so ga veselili glasovi vijolin, ki so zazveneli časih jasno in zmagoslavno iz orkestra. Leno, sladko čustvo ga je objelo vsega; leglo mu je celo na obraz in njegove ustnice so se smehljale. Bilo mu je, kakor da bi se kopal, kot da bi ležal do ustnic v čisti, mlačni vodi, zaspan, prijetno len. In njegove oči so se igrle prav po otroško. Gladile so počasi, z lahimi, ljubeznimi, kakor očetrovskimi pogledi njene bujne, žarečrdče lase, nato so drsali pogledi njegovi navzdol, nekoliko vznemirjeni, nekoliko trepetajoči, dol po nizkem, belem čelu, pobožali so mehke, ozke, lahno obokane obrvi, napotili se počasi na desno stran, dol k drobnemu ušesu, pol zakopanemu pod težkimi, rdečimi kodri, ukvarjali so se tam za trenotek s svetlim smragdom, ki si je bil izral svoje mesto na tistem drobnem belem ušesu, in potem so hiteli, oprezno in boječje, a pol že pijani od ljubezni, od poželjenja preko mehkih gorkih, belih lic mimo čudovito ustvarjenega, prav majhno, neopazno vzbočenega noska do tiste neizrekljivo umetno zarezane črte, do lahko privzdignjene zgornje ustnice, ozrli so se spotoma z zadostčenjem in radostjo na vrsto krepkih belih zob, ki so gledali skrivaj izza pol odprtih, vročih, napetih ustnic, in vsesali so se naposled v te pol odprte, vroče napete ustnice, pili so do pijanosti ter zdrknili pijani in polnočnorazposajeni dol preko ozke, okrogle, bele bradice — najlepše, belobelečee skalice na svetu — dol na vrat, na rame, na polne rame, na kraljevski vrat, in pili so ter se igrali, smejali se in se spotali, in jecali od nečistega veselja ter se izgubili navsezadnje utrujeni od poželjenja in nezavedni čez valovito in valujoče belo brdo med dvoje polnih deviških, v tistem spanju se zibajočih prs... Tako lepo so se zabavale njegove oči...

Ali hitro je minilo vse veselje. Zadnji, ki se je poklonil pred odrom ter pokazal ob tej priliki občinstvu svojo svetlo plašo, je bil debeli režiser. Ljudje so se gnetli pri izhodu; parter je bil v trenutku prazen. Ona je vstala v loži in tudi Jereb je hitel mimo garderob in po stopnicah navzdol, da bi jo videl še enkrat. V veži je bilo zelo živahno; od vseh strani so hiteli ljudje k glavnemu izhodu. Jereb se je oziral, ali ni je ugledal v gneči in že se je bal, da je zamudil. Stisnil se je v kot ob velikih vratih, gledal na obraze, ki so prihajali mimo njega ter dihal vase parfum, ki se je dvigal iz šumečih oblek. Ves se srečen in vznemirjen od uživanja, je pozabil v tem hipu popolnoma nase; čutil se ni ne smešnega in ne nerodnega in ni se zavedal, da bi blodil za nečim nedosežnim.

S hitrimi koraki je prišla proti izhodu, visoka, vitka, ogrnjena v dolg plašč. Njen spremljevalec je šel par korakov zadaj, nekoliko sklonjen, dolgočasen in zaspan. Jereb se je zdržnil; oči so se mu omešile in obšlo ga je predrzno-veselo, dotlej neznano razpoloženje. Stopil je med njo in njega, zadel se je ob njo, tako da je čutil njeno gorko telo, opotekel se je ter ji stopil na plašč. "Neokretni človek, kaj nimate dovolj prostora?"

On ga je prijel za ramo ter ga potisnil v stran, ona se je ozrla nanj s hladnim pogledom. Nekdo se je zasmejal v bližini.

Noč je bila mrzla, in Jereba je zeblo, da se je tresel. Pihal je močan veter in oblaki so se podili po nebu... To je hotel, ni mogoče dvomiti o tem: poljubil bi jo med velikimi vratmi, pričel vseh ljudi — o Bog!

(Konec v prihodnji prilogi.)

Za smeh in kratek čas.

POEZIJA IN PROZA.

Ona: — Ali si videl, kako je tisti jurist dvoril večeraj naši Pavli? Čisto nič ni jedel in nič pil.
— Zato me je pozneje napumpal za par dolarjev.

DOSTI JI JE POVEDAL.

Zet svoji tašči: — Ljuba mama, ko boš prihodnjic pršla k nam, se boš pa že lahko z železnico peljala.
Tašča: — Kdaj bo pa odprta?
— Za pet let.

V GLED ALIŠČU.

— Pogledj, kako imenitno igra igralka! Ta postava!
— Ta frizura!!
— Ta obleka!!! Še premalo vstopnine smo plačali.

NA OBISKU.

Gost, ki opazuje portret nekega slavnega slikarja: — Zdi se mi, da ni pravilen.
Gospodar jezno: — Kdo ni pravilen?
— Fortret.
— To že mogoče. Zdelo se mi je, da mislite mojega psa...

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota. Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57 Brad-Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Bar-

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn. Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS KASTELIC, Box 583, Salida, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN J. IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421-7th St., Calumet, Mich. PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans. JOHN VOGRICH, 444-6th St., La Salle, Ill. JOHN AUSEC, 6413 Matta Ave., Cleveland, O. JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROČILCI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O. JOSEPH PISHIAR, 308-6th St., Rock Springs, Wyo. GREGOR PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOZEF MERTEL, od društva št. 1., Ely, Minn. ALOIS CHAMPA, od društva št. 2., Ely, Minn. JOHN KOVACH, od društva št. 114., Ely, Minn.

Vsi dopisi tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošlatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebnih ali neuradnih pismih od strani članov se ne bodo obrabljala.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Na bojišču padli. Graška poročila pravijo, da je na bojišču padel e. in kr. vojaški kurat Valentin Rozman, ko je prihitel nekemu težko ranjenemu na pomoč. Zadet je bil v srec. Rozman je bil doma iz Most pri Breznici na Gorjanskem in je bil v 34. letu svoje starosti. — "Klagenfurter Zeitung" poroča, da je padel tudi Artur Schmid, stotnik pehotnega polka št. 17. — Vojaški kurat Valentin Rozman, ki je dne 27. avgusta padel pri Golgory v boju z Rusi, ni bil le izborni vojaški poročenik in plodovit pisatelj, ampak tudi jako zabaven in ljubezniv družabnik. Ker je znal več jezikov, so ga njegovi predstojniki pošiljali propovedovat vojaškim krdelem na najrazličnejše kraje; poverili pa so mu čisto tudi druge zelo važne naloge. Odhajajoč na bojno polje na določeno mu mesto pri 17. pehotnem polku, je še dne 12. avgusta t. l. pošlal ljubljanski prijateljski mu rodbini razglednico, na kateri je naslikan težko ranjen vojak v oskrbi usmiljenke. In kakor da bi bil slutil, kakšna usoda da ga čaka na bojišču, je napisal poleg slike: "Zadnji pozdrav celi ljubljenski družini. Bog Vas živi in ohrani!" In to je bil res — žal — zadnji pozdrav. — Dne 31. avgusta je padel na bojišču na severu profesor na celovski gimnaziji Stefan Podboj. Bil je rezervni poročnik v pešpolku št. 67. Star je bil 33 let. Rojen je bil v Adamovju pri Velikih Laščah, sin posestnika Stefana Podboja. — Na bojišču sta padla tudi: Jožef pl. Wirkner de Torda, poročnik pehotnega polka št. 17, in Pavel Emil pl. Formentini, baron tolimski in bilijski, conte di Musmezz, deželan (Lanmann) kranjski itd., stotnik v II. polku tirolskih gorskih lovec.

Ranjenci v Ljubljani. V belgijski vojašnici se nahajajo sledeči ranjenci: 17. pešpolka: Andoljški Andrej, stotinja 3; Barle Gvido, Bernalt Jakob, stotinja 2; Gostinčič Janez, 4. nadomestna stotinja; Jevnik Josip, 11. stotinja; Kobal Anton, Kos Valentin, 3. nadomestna stotinja; Kral Tomaz, 2. stotinja; Marinčič Franc, 3. nadomestna stotinja. Razen teh so sledeči Slovenci: Janez Blaževič, 57. pešpolk; Janez Božič, rezervist, 7. poljski topniški polk, baterija 3; Bučan Stanko, 31. lovski polk; Černe Jožef, domobranski pešpolk 27.; Hantar Anton, pešpolk 97.; Hribar Lovrenc, lovski bataljon 7., stotinja 1.; Jerdas Viktor, pešpolk 97., stotinja 8.; Kováč Janez, pešpolk 27.; Lavrič Ignacij, deželobramb. polk 27., stotinja 4.; Lavrenčič Alojzij, lovski bataljon 8., stotinja 1.; Legović Anton, pešpolk 97., nadomestna stotinja 2.; Mahnič Janez, pešpolk 97.; Markočič Al.

deželobrambni polk 27.; Novak Janez, lovski bataljon 7., stotinja 1. — Dne 9. sept. so pripeljali v Ljubljano kakih 30 ranjencev. Med temi ranjenci je tudi dr. Likar, sodnik v Ložu, ki je bil, kakor smo že poročali, ranjen v bitki pri Loznici in je dosedaj ležal v bolnišnici v Zagrebu. Dr. Likarja so z avtomobilom prepeljali v Leonišče.

Nemški ranjenec pri Mühlausnu v Ljubljani. V Ljubljani se nahaja v bitki pri Mühlausnu ranjen nemški kavalerist knjigovodja Franc Stadtmüller, ki je prej stanoval na Dunaju in bil kot nemški državljani mobiliziran. Poročen je s hčerko Kraljiča. Helo Kraljičevica iz Šiške.

Zapiski ranjencev v Ljubljani. Od sedaj naprej ne bo občinstvu seznan ranjencev, ki se nahajajo v ljubljanskih bolnišnicah Rdečega križa, na razpolago v II. državni gimnaziji soba št. 53, ampak se bo imena priobčilo v ljubljanskih dnevnikih.

Kranjski pešpolk št. 17. "Slovenec" poroča, da je deželni glavar dr. Šusteršič obiskal na Dunaju polkovnika kranjskega pešpolka št. 17. barona Stillfrieda, ki je od šrapnela ranjen na desni roki. Polkovnik se je izredno pohvalno izrazil o hrabrosti kranjskega moštva.

Mraz v Galiciji. Iz zasebnih pism slovenskih vojakov v Galiciji, datiranih z dne 9. sept., je posnemati, da je v Galiciji zavlada hud mraz in da vojaštvo vsled mraza in vsled pomanjkanja gorkega perila hudo trpi. Vse polno je ljudi, ki pletejo nogovce in jopiče.

Kdo ima pravico do državne vojaške podpore? Vojaško podporo morejo prositi samo: 1. žena in otroci vpklicanih vojakov; 2. stariši, bratje in sestre, tast in tašča, ako so odvisni od zaslužka vpklicanih vojakov; 3. nezakonke matere, ako jih je sin stalno vzdrževal, nadalje tudi nezakonki otroci, ako je vpklicani zanje plačeval. Kmečke posestnice, ki imajo hiše in zemljišče, ne dobe podpor, ker so dovoljno preskrbljene. Prošnje se vlagajo pri onem županstvu, kjer imata prosilec svoje redno bivališče.

Isplačevanje odškodnine za konje in transportna sredstva, ki jih je vojna uprava prevzela. Finančno ministrstvo je naročilo finančnim deželnim oblastem, da naj prične sedaj z isplačevanjem odškodnin za konje in transportna sredstva, ki jih je vojna uprava prevzela. Zgodil naj se to potom poštne hranilnice in morajo deželne finančne oblasti skrbeti za to, da bo mogoče priceti z isplačevanjem v čim najkrajšem času. Izplačila pa naj se 14 dni ter razdeli isplačevanje kolikor mogoče enakomerno. Da se to lahko zgo-

di, mora odrediti finančna oblast, da se vsak dan reši eno štirinajstinko vseh teh del. Pri tem je po možnosti paziti na to, da se v prvi vrsti upoštevajo oni posestniki, ki morajo kupiti, da spravijo ob pravem času poljske prideleke, konje ali vole, in upoštevati je tudi one, ki preskrbujejo aprovizacijo mest. Sploh se pa opozarja z ozirom na vprašanja, ki se pretresujejo v javnosti, da ni ovire za eesijo teh terjatev in da lahko sprejme denar tudi kaka druga oseba, kakor je zaznamovana v certifikatu, če je ta oseba označena. Treba pa je, da se o takem prenosu finančne deželna oblast pravočasno obvesti. Če naj kdo drugi dvigne denar, mora imeti pooblastilo in se mora vposlati odgovarjajoča izjava z legaliziranim podpisom upravičene. (N. pr.: Pooblaščen nepreklicno, da sprejme označeno svoto N. N. v H. Podpis.) V slučaju cesije je priporočati cedentu, da upošteva to, da se izplačila tekem 14 dni, da se svota torej lahko izplača tudi pred pretekom teh 14 dni. Zato bi ne bilo pod vseni pogoji upravičeno zahtevati za vseh 14 dni eventualne eskomptne obresti, marveč bi odgovarjalo dejanskemu stanju, da se statuirani pridržek, da se vrnejo eskomptne obresti v oni izmeri, v kolikor se izvrši izplačilo pred potekom 14 dni.

Na c. kr. državnih obrtni šoli v Ljubljani se vsled obstoječih razmeš ni pričel 16. septembra, temveč nekoliko pozneje. Vsekaro se bo stvar tako uredila, da učenci in učence ne bodo trpeli nikake škode glede napredka in vstetve šolskega leta.

Teča je po nekaterih krajih na Dolenjskem močno pobila vinograde.

Umrla je v Ljubljani Ivana Slatnar, vdova, stara 40 let, bivša gostilničarka obvezane gostilne "pri Čenkarju" v Gradišču.

ŠTAJERSKO

Ranjenci graškega kora. Graška "Tagespost" poroča: S severnega bojišča je došel stabni feldvebel 7. pešpolka J. Kleber. V bitki pri Brodih mu je bilo dne 26. avgusta prestreljeno levo stegno. Kleber je v tukajšnji garnizijski bolnišnici. Korporalu Josipu Dobernigu od istega polka je bila v isti bitki prestreljena s kroglo leva roka in je bil s kosaško sulico ranjen na desni nogi. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico v Celovec. V boju na severovzhodnem bojišču je bil nadporočnik Potočnik od 7. pešpolka ranjen s strelom v desno stegno. Prepeljani so v garnizijsko bolnišnico v Lvov. Rezervni častnik 7. pešpolka je bil ranjen 26. avg. na istem bojišču; prestreljen mu je bil četrti prst na nogi in vrh tega od šrapnela na hrbu ranjen. O Spodnještajerskih 87. pešpolka poročajo graškimi listom iz Celja: Celjsko mestno zastopstvo je prejelo sledeč dopis: Urojamo si naznaniti, da se je 4. bataljon 87. pešpolka, ki je prišel iz Skadra, obnem z Nemci v bitki na Panos sijajno odlikoval in bil bistveno deležen za zmagi. Naši štajerci so se bojevali kakor levi. Po naročilu: Kocian, stotnik.

PRIMORSKO

Ranjenci na Reki. "Voce del Popolo" poroča, da so od ranjencev, ki so jih pripeljali s parničev, "Eletra" na Reko, trije umrli, in sicer 1 častnik in 2 vojaka. Pulj ni bil obstreljevan. "Polar Tagblatt" piše: Vzemirajoča poročila; ki se širijo iz inozemstva, še vedno niso prenehala. O sobito listi v italijanski kraljevini obsegajo "izredna" poročila, o katerih so naši meščani po pisnih svojcev obveščeni. Vsa ta poročila skrbje za smeh, ker so izmišljena, in celo trde, da so Francozi Pulj bombardirali, kar bi mi morali vendar, ki smo v Pulju, znati.

Občinski tajniki se lahko oproste aktivnega vojaškega službovanja. Deželni odbor naznanja, da mu je naznanilo vojaško poveljstvo v Gradcu, da se morejo oprostiti aktivnega vojaškega službovanja oni občinski tajniki, ki so bili vpklicani po 26. mobilizacijskem dnevu in če še ni vojno krdelo, ki mu pripadajo, na pohodu. Občinske uprave morajo nemudoma naznaniti deželnemu odboru ime dotičnega vpklicaneega tajnika, kraj, kamor je bil vpklican, in krdelo, ki mu pripada.

Poročil se je 4. sept. v Trstu dr. Karol Pirjevec, c. kr. profesor na slov. gimnaziji v Gorici, z gđ. Ido Gombač, hčerko Gombača, nadrovidanta c. kr. državne železnice v Trstu. — Dne 7. sept.

se je poročil v Gorici Adolf Savelli, c. kr. poštni oficijal, z gđ. Lidijo Miserit, učiteljico.

Zlčinski uboj. Dne 6. sept. je udaril v vasi Podgozd nad Grgarjem 23letni R. Plešničar v prepri-Štefana Povšiča s kolegom po glavi s tako silo, da ga je ubil.

KOROŠKO.

O huzarjih poročila uradna Klagenfurter Zeitung z dne 4. sept.: Od 31. avgusta se privatno poročila: Dosedaj smo izgubili šele tri podčastnike in šest huzarjev, žal tudi poročnika Jägerja s celo četo (Zug), ki je bila napadena pri napajanju. Deset dni sem nihče o njej ne ve ničesar.

Smrtna kosa. Št. Jakob v Rožu. Dolgo je bolehal in trpela, vedno upala, da se ozdravi, dne 27. avgusta pa nam jo je vzela smrt, staro šele 26 let: Lenko Korajmanovo. Poglejte jo na razglednici "Kršč.-soc. zveze" z napisom: "Narodna noša v Rožu", sedečo na stolu, kako čvrsta in zdrava in polnih lic, predno pa je zatislila oči, je bila le še kost in koža. Hudozna jetika jo je tako zdelala in končno položila v hladni grob. Vse dni svojega življenja je bila Lenka dekle narodno, da ji težko najdemo para. — Iz Mohljice poročajo: Dne 1. sept. je umrla v deželni bolnišnici v Celovec Marija Zenkl, stara 73 let. Dne 3. sept. so jo prepeljali v Mohljice in je bila pokopana na tukajšnjem pokopališču.

Velik požar. Blače na Zili. Dne 3. septembra popoldne ob 2. uri je na skednju po domače Ozdelove hiše začelo goreti in kmalu je stala srednja vas v plamenih, ker je veter pihal 26 hišnih števil z gospodarskimi poslopji vred je do tal pogorelo, samo zidovje je videti. Vsa letina je uničena. Ljudje so rešili le živino in svoje življenje. Tudi nekaj svinj je zgorelo. Zažgali so najbrže otroci, kateri so se pri tem skednju večkrat igrali, morebiti z vžigalicami. Škoda je ogromna.

Samomor. Sluga gostilne "Zur Post" v St. Vidu ob Glini, Fridrik Rumpold, doma iz Meiseldinga, se je obesil v gozdiču pri Obermühlbachu.

VOJNE NEVARNOSTI

na farmah v Wisconsinu ni!

To je gotovo! Ravnotako je gotovo in resnica, da se v okraju Chippewa dobi najboljša farmska zemlja v državi Wisconsin. Kupilo je tam pred kratkem več rojakov, ki se bodo prihodnje spomlad naselili. Vsi hvalijo krasno okolico in rodovitno zemljo, na kateri obrodijo raznovrstni poljski prideleki; tudi tobak raste tam. Črna, prhka prst, brez vsake peska. Vsi predpogoji za uspešno sadjerejo in živinorejo. Cel okraj je gosto naseljen in na stotine akrov sčičenega zemljišča. Ob našem svetu teče bistra reka Chippewa s svojimi pritoki; v obilici je tudi kristalno-čiste studenčnice. Dobre ceste vseposod. Tet milj oddaljena železniska postaja mičnega mesteca Cornell s tvornico za papir; kakih 18 milj odtoč pa stoji glavno mesto okraja Aippewa — Chippewa Falls, eno največjih mest severozapadnega Wisconsinu, z bogato industrijo in velikim trgov za poljske prideleke. — Pišite nam še danes po natančen popis naše zemlje, ki ga pošljemo brezplačno. Aker od \$16 do \$20. Vozne stroške povrnemo, ako ni vse to, kar pišemo. Zdjaj je še čas, da si ogledate. Ne zamudite ugodne prilike. Pišite nam takoj!

Slovenska Naselbinska Družba, 198 — 1st Ave., Milwaukee, Wis. (3x 28-9 145-10)

VAZNO NAZNANILO. Vsi potniki, kateri so nameravali potovati v staro domovino ta teden ali nameravajo potovati v prihodnje, naj ostanejo na svojih mestih, ker so vse parobrodne družbe prekinile za redoločen čas s prometom. Ladar se zvelet razmere predrugačije, bodmo pravočasno poročali na tem mestu.

Tvrška Frank Sakser.

OGLAS.

Vsem tistim, ki so bili kdaj delavni člani slov. pevškega kluba "Zvon" v Milwaukee, Wis., naznanjamo, da bo klub "Zvon" meseca decembra t. l. priredil veliko slavnost ob priliki desetletnice svojega obstanka. Da bi bila ta prireditev kolikor mogoče velepomembna, želimo člani kluba "Zvon", da bi se vsi nekdanji člani še enkrat združili pod okriljem kluba "Zvon" in ob tej priliki skupno z eno pesmijo z nami nastopili. Ker smo trdno uverjeni, da bode vsak poedini radevolje ob tej priliki z nami sodeloval, si dovoljemo prositi za radi ureditve pevskih vaj, da naj vsak blagovolj potom dopisnice naznaniti svoje ime in naslov ter kateri glas poje na sledeči naslov: Mr. Fr. Matie, 311 Madison St., Milwaukee, Wis. S pozdravom Slov. pev. klub "Zvon". (3x 10,17,24-941-10)

Bolezen živcev

je jako razširjena med vsemi sloji človeštva ter se pokazuje v nervoznosti, slabem spanju blelosti lic itd. Neprekosljivo in od najmljših zdravnikov priporočeno zdravilo zoper to bolezen je

PARTOGLORY

Dobi se v steklenicah po \$1.00 5 za \$4.00 v obveznani lekarni

PARTOS 160-2 Ave. New York.

Iščem svojega prijatelja JOŽEFA KOKALJA. Pred štirimi meseci je odšel iz Rock Springs, Wyo., nekam na zapad. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam javi, ker bi rad zvedel za njega zaradi družstvene stvari. — John Jančar, Box 335 Rock Springs, Wyo. (28-9-1-10)

IŠČEM SLOVENKO

18 do 24 let staro za pomagati pri hišnem delu. Plača po dogovoru. Pravemu in poštemu dekletu pošljem tudi za vozne stroške. Pišite na: Chas. Blossom, 418 1/2 Ord St., Los Angeles, Cal. (30-9-2-10)

BRATA VOGRIČ, SLOVENSKI SALOON IN RESTAURANT.

211 Graham Ave., Cor. Stagg St., Brooklyn, N. Y., se pripravljata greaternewyorskim Slovincem za obilen obisk. Fina kuhinja, izvrstna domača in importirana pijača, izborna postrežba. V nedeljo dopoldan brezplačen prizriček. Ob nedeljah in sobotah zvečer je na razpolago velika dvorana za plea. Moderno opremljeno kegljišče. — Svoji k svojim! —

HARMONIKE

bodite kakor nekoli vrste izdelujem in popravilam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravu zanesljivo vsakdo pošlje, ker sem se nad 16 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravku vsamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakorino kdo sahteva bres nadaljnih vprašanj.

JOHN WENZEL, 1017 E. 62nd St., Cleveland, Ohio.

POZOR POŠILJATELJEM DE NARJAJ!

Cne, ki žele poslati domov denar, obveščamo s tem, DA POD NOBENIM PO GOJEM NE ODPOŠILJAMO DO PREKLICA denarja v staro domovino. Nobena banka v New Yorku ne dela kupčij in radi tega smo TUDI MI USTAVILI PO SLOVANJE KAKOR HI TRO SE RAZMERE IZ BOLJSAJO, BOMO OB VESTILI ROJAKE PO TOM ČASOPIŠJA. Tvrška Frank Sakser.

VAZNO NAZNANILO. Vsi potniki, kateri so nameravali potovati v staro domovino ta teden ali nameravajo potovati v prihodnje, naj ostanejo na svojih mestih, ker so vse parobrodne družbe prekinile za redoločen čas s prometom. Ladar se zvelet razmere predrugačije, bodmo pravočasno poročali na tem mestu.

Tvrška Frank Sakser.

OGLAS.

Enjenim rojakom priporočam svoja NARAVNA VINA iz najboljšega grozdiča. Lansko rdeče vino po 40¢ gal., staro rdeče vino po 45¢ galona, lansko belo vino po 45¢ gal. in najboljšje staro belo vino po 50¢ gal. 100 proof močan tropinjevec 4 1/2 galone \$12, 10 galon pa \$25. Vino pošiljam po 28 in 50 gal. Vinarna in distilerija blizo postaje. Potovalni zastopnik je g. M. Zugel. Pošljite vsa pisma na: STEPHEN JACKSE, Box 161, St. Helena, Cal.

Dober svet. Dokazano je, da je vživanje prave kave, zelo škodljivo človeškemu telesu. Za slabotne, nerвозne in druge, kateri hočejo zdravi ostaniti je najboljša "Zdravilna sladna kava". To so besede prečastitega gospoda župnika zdravnika. Edina prava kava "Zdravilna sladna kava", se razpošilja na vse kraje združenih držav poštine prosto, zavitek 5 funtov za \$1.25, zavitek 10 funtov za \$2.30. Naročila je priložiti Money Order, ali denar. Naslovite: AL. AUSENIK, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Redka prilika za tajnike raznih društev, trgovce in druge pisarje. Za ugodno ceno se dobi nekaj rabljenih pisalnih strojev raznih izdelkov, pri katerih smo dali nadomestiti slabe dele z dobrimi, in urediti tako, da se na njih za more pisati slovensko in angleško. Sedaj so omenjeni pisalni stroji dobili za nizko ceno, po kakovosti od \$25 do \$80. Cena novim je bila \$50 do \$120. Pisati na istih se priučil v kratkem času lahko vsakdo. Natančnejša pojasnila daje Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Prave Lubasve HARMONIKE importirane iz Slovenjega Gradca imam v zalogi in sicer: Model "H" trivrstna, dvakrat uglasena \$ 45.00 "K" trivrstna, trikrat uglasena \$ 55.00 "L" trivrstna, štirikrat uglasena \$ 65.00 "M" štivrstna, dvakrat uglasena \$ 60.00 "N" štivrstna, trikrat uglasena \$ 65.00 "O" štivrstna, štirikrat uglasena \$ 80.00 Kranjski model, trivrstna, dvakrat uglasena \$ 45.00 Kranjski model, štivrstna, dvakrat uglasena \$ 60.00 Kranjski model, štivrstna, trikrat uglasena \$ 70.00 Hromatično uglasena harmonika \$ 60.00 Imam v zalogi tudi kovčge za harmonike po \$ 5.00 Za natančnejši popis harmonik pišite na: ALOIS SKULJ, P. O. Box 1402, New York City.

"KRACKERJEV" BRINJEVEC je najstarejše in od zdravnikov priznано kot najboljšje sredstvo proti notranjim boleznim. "KRACKERJEV" brinjevec je kuhan iz zrelih, čistih, importiranih jagod in se prodaja samo v steklenicah. — Rojaki, varujte se ponaredb in zahtevajte pravi in čisti brinjevec, to je "Krackerjev", znan že nad 20 let. Ako ga Vaš lekarnar ali gostilničar nima v zalogi, se obrnite pismeno na nas. V zalogi imamo tudi čisti domači TROPINJEVEC in SLIVOVKO, kuhana v naši lastni distillery. Poštna naročila se točno izvršujejo. Prva Slovenska veletrgovina. The Ohio Brandy Distilling Co. 6102-04, ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

VOJNA! PRODAJA! Vojna! "Drugi ljudi nesreča je vaša sreča." V zalogi imamo par tisoč "Regal" govorečih strojev, katere smo upali prodati tekem zimске sezije. Nismo si pa mislili, da bo izbruhnila po celi Evropi vojna ter nam odzela tisoče odjemalcev. Valed tega smo primorani iznebiti se cele zaloge za nižje kot tvorniške cene. Ta stroj se je prodajalo za \$40.00, radi VOJNE pa prodajamo ta krasni stroj po vseh straneh Združenih držav in v Canadi za 12 najboljšimi slovenskimi spevi, katero si sami lahko izberete iz našega cenika, vstvešči 500 igel, LE ZA \$17.50 NA LAHKE OBROKE \$1. NA MESEEC. Vsak stroj je jamčen za 15 let. Pišite takoj za naš stroj in seznamek spavev katerega vam pošljemo popolnoma ZASTONJ. Atlantis Talking Machine Co., 46 East 7th St. Dep. 135, New York. Za odjemalce v New Yorku imamo odprto zvečer in v nedeljah

Po znižani ceni! Amerika in Amerikanci. Spisal Rev. J. M. Trunk je dobiti poštine prosto za \$2.50. Knjiga je vezana v platno in za spomin jako prilicna. Založnik je imel veliko stroškov in se mu nikakor n izplačala, zato je cena znižana, da se vsaj deloma pokrijejo veliki stroški. Dobiti je pri: Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

